

d) *A nemzetközi nevelésügyi hivatal* Genfben rendezte VI. kongresszusát, amelyen 45 kormány képviseltette magát kiküldöttekkel. Képviselve volt a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal, A Szellemi Együtműködés Nemzetközi Intézete és a Népszövetség. A napirenden szerepelt: a tagállamok jelentése a nevelésügy 1936/37 tanévi fejlődéséről, az idegen nyelvek tanítása az egyes tagállamokban, az iskolák felügyelete és az elemi iskolai tanítók valamint a középiskolai tanárok pszichológiai kiképzése. Minden kérdésre a tagállamok miniszteri jelentése szolgáltatja az adatokat. Az idegen nyelvek tanítására vonatkozólag a beérkezett jelentések alapján a hivatal vaskos kötetet osztott ki a kongresszusi tagok között. Tanulságos ebben a kötetben egy táblázat, amely tájékoztat az idegen nyelvek tanításáról az egyes államok különféle iskolatípusaiban. A hivatal a kongresszusról egy kötetben számol be, amely tartalmazza az ülésekről fölvetett jegyzőkönyveket, közli továbbá az egyes államokban az iskolák igazgatásában és felügyeletében beállott változásokat. A hivatal megállapítja, hogy a nevelésügy az egyes államokban igen öröndetes fejlődést mutat.

Szenes Adolf.

LAPSZEMLE.

A Magyar Paedagogia 1937. évi 9—10. száma három nagyobb tanulmányt közöl.

Elsőben közli *Mitrovics Gyulának* a M. Paed. Társaságban tartott előadását „*A tanárképzés reformjára*”-ról. Szorosabban véve a középiskolai tanárképzésről van szó. Három főszempontból vizsgálja a tanárképzés mai értékét és a szükséges reformokat: a szakképzés, a pedagógiai előkészítés és a világnézet szempontjából. A szakképzést tekintve a tanárjelöltek sok kívánatos alapismeret nélkül kerülnek az egyetemre. Ezen segíthetne a tanárképző intézetek által rendezett tanfolyam és az ezt követő felvételi vizsga az egyetemeken. Az egyetemi tanulás nem ad teljes és hézagatlan ismereteket. Ezen a bajon megfelelő kézikönyvek kiadásával kellene segíteni. Erősen hiányosnak tartja a középiskolai tanárképzésben a pedagógiai, metodikai és didaktikai előkészítést. Meg kell itt említenünk következő sorait! Mennyivel fejlettebb munka folyik ilyen téren a népiskolákban! „Természetes magyarázata ennek az, hogy a tanítóképző-intézetekben a tárgyi ismeretek nyújtása mellett párhuzamosan intenzív pedagógiai képzés folyik. *Egészben ugyanez áll a polgári iskolai tanárképzésre is, melynek kitűnő munkáját személyesen is volt alkalmam tapasztalni* akkor, amikor mint igazgató, olyan intézetben működtem, ahol munkatársaim vegyes képesítésűek voltak.“ A középiskolának világnézetre kell nevelni. Erre azonban csak olyan tanár képes, akinek magának is szilárd világnézete van. A mai rendszer mellett ez felületesen van megoldva. A szakvizsga után a jelölt még egy évet töltött az egyetemen a pedagógiai vizsgálat tárgyainak tanulmányozásában s csak az ötödik év után következzen egy teljes évi gyakorlat valamelyik középiskolában. A közoktatásügyi kormányzat által tervbe vett internátusi tanárképzés meg-

felelő szemináriumok bevezetésével elő fogja segíteni a jelöltek világnézetének fejlődését.

Madzsar Imre tanulmányában az írás, nyelv és beszéd kialakulását, meghatározását és egymáshoz való viszonyait elemzi. Vizsgálatait és megállapításait azután kapcsolja az írás-olvasás tanításához. Helyes úton vezetett vizsgálat és megfigyelés vezethet el a helyes, de nem többé-kevésbé meszterkéltsé és gyakran változtatott módszerekhez.

Dékány István tanulmányának címe: „Az iskola lényege és elfajulásai.“ Azon kérdés vizsgálatával indul, vajjon az iskola szervezet-e? A szervezet jegyeinek megállapítása eredményeként kimondja, hogy az iskola nem „szervezet“. A természetes „közösségek“ vizsgálata után megállapítja, hogy az iskola: bizonyos szervezeti elemekkel is ellátott, tehát — bizonyos mértékig — rendezett közösségi „missziókeret“. Ebből érthető meg tantervek készítésénél az egyes tárgyak, sőt egyes tanári személyek erős missziós érzésének érvényesülése (lásd a földrajz erős előrenyomulását a középiskolákban! Szerk.), az egyes tanárok túlkövetelménye. De ebből folyik a tanárok irtózása az általános szabályoktól. Konkrét tények elé állítatván minden nap, csak konkrét utasításoknak tud pontosan megfelelni. A szervezet és közösség jegyeinek megállapítása után az iskolának két fő elfajulási lehetőségére mutat rá. Ezek egyike a túlszervezettség, amikor az iskola nagyüzemmé válik. Erre főleg Amerika nyújt példát iskola-városaiival, ahol a nevelő minden lépése „pontozatokba“ van szedve. A szabály uralkodik, s nincs nevelő-egyéniség. A tanuló nem egyéniséggel, csak a szabályokkal áll szemben. A másik elfajulási lehetőség az aktualitás túlzott beállítás. Ez lehet hasznossági és politikai elv. Azonnal felvenni lokális érdekszempontokat az iskola életébe. Pl. a biztosító társaságok érdekében a biztosítás fontosságának hangoztatása, vagy politikai cél bevezetése az iskolába (itt szerző bizonyára Német-, Olasz- és Oroszországra gondolt.). A külső tényezők úgy mondják, vezessük be a gondolatot „idején“. Ez többnyire azt jelenti, hogy „időnek előtte“.

A kisebb közlemények között *N. M. Butler*, a newyorki Columbia-Egyetem elnöke előadásának tartalmi kivonata vonja magára figyelmünket: „A tanítás nem nevelés“. Amerikai gondolat, a tanuló választja meg az anyagot, amit tanulni óhajt. A tanár hajszolja tanítványai kedvét. A vizsgálat tisztán technikai teljesítményeken alapul, nem a minőség, teljesség, hanem a tesztszámok döntenek. Aki bármily jól tanít is, még nem jó nevelő is! A nevelésben az ismeretek, bár fontosságuk nem kétséges, a jellem, viselkedés mellett alárendelt szerepet játszanak.

Nevelésügyi Szemle I. évf. 9—10. száma. *Várkonyi Hildebrand* „Az átöröklés kérdései és a neveléslélektan“ néhány fontosabb problémájára mutat rá, angol és amerikai kutatók munkája alapján. Ez megóvhat az egyoldalú német szakirodalmi ismeretektől. Az átöröklés tanának fogyatékosága, hogy hiányzik az átörökölhető lelki vonások, sajátságok szabatos meghatározása. Így pl. a figyelem maga többféle figyelemfajból állhat és mindegyik működése több összetevőtől függő bonyolult folyamat. A testi örökölhető sajátságok mellett az általános intelligencia és az érzelmességnek állandó, vagy változó volta azok a lelki tulajdonságok, amelyek pszichológiailag jól körül-